

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΜΑΪΟΥ 2009
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η μεγαλύτερη αρετή του βιβλίου είναι ότι σου προτείνει έναν πόλεμο έντιμο: Διαλέγεις τα βιβλία που θέλεις· μόνα τους εκείνα, όταν διαθέτεις ηθική υγεία, σε παρακινούν, κι' άθελά τους ακόμα, να διαβάσεις άλλα, αντίθετα, για να μορφώσεις γνώμη, να συγκρίνεις, να διαφωτιστείς, να επιβεβαιώσεις την προσωπική σου αυτοτέλεια, να μη γίνεις ετερόφωτος, ετεροκίνητος. Έτσι, με το ένα βιβλίο ν' ανασκευάζει ή να πολεμάει τ' άλλο, όλα μαζί σε γυμνάζουν στη διαδικασία του διαλόγου, όπου κανένας δεν ρητορεύει από «θέσεως ισχύος», γιατί εδώ την αυθεντία, όταν κι' όπου υπάρχει, με τρόπο πάντως ελέγξιμο, δεν την περιφρουρεί καμμιά αστυνομική δύναμη. Δικαίωμά σου να κρίνεις και τους μέγιστους, υπό προσωπική σου ευθύνη. Μ' αυτή την έννοια και μόνο — δηλαδή με την υψηλότερη — μπορεί κανένας να μιλάει, όπως συνηθίζεται, για «δημοκρατία των Γραμμάτων». Δεν είναι καθεστώς ακέφαλο: οι άριστοι διαλάμπουν, και σε κλίμακα διεθνή. Αλλά δεν σε υποχρεώνει, δηλαδή δεν σε υποτάσσει, κανένας τους.

Η αρετή τούτη γίνεται εντονότερα αισθητή σε καιρούς πολιτικά σκοτεινούς ή ισκιωμένους, όταν τα μαζικά μέσα επικοινωνίας μπαίνουν αυθωρεί¹ στην υπηρεσία του σατραπισμού². Το βιβλίο τότε, ως ελεύθερη έκφραση ιδεών, ή απαγορεύεται — κι αυτό γίνεται τότε πανηγυρική εκδήλωση αδυναμίας των κρατούντων — ή απομένει μόνο του να διασώζει την αξιοπρέπεια των συνειδήσεων. Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας τού στήνουν πολιορκία στενή, για να

το παραμερίσουν, να το υποκαταστήσουν. Όταν το πετυχαίνουν, αυτό πληρώνεται πανάκριβα από τον άνθρωπο, με αντίτιμο το αυτεξούσιό του. Δοκιμάστε όμως να χρησιμοποιήσετε το βιβλίο ως μέσο προπαγάνδας: Αναδίνει αμέσως μίαν αποφορά³ σ' ακτίνα μακρύτατη, ειδοποιεί. Είναι, θα έλεγε κανένας, μαγική, ακατάλυτη, η ζώνη που περιβάλλει την αγνότητα του βιβλίου.

Υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύουμε πως ο πολιτισμός μας έχει παρεκκλίνει, αν δεν έχει πάρει ολότελα στραβό δρόμο κάτω από την επίδραση σκοτεινών εκμεταλλευτών. Μόνη ελπίδα να διορθωθεί η πορεία του, όσο θα είναι ακόμα καιρός, το βιβλίο. Ο Βολταίρος είχε πει κάποτε πως τον κόσμο τον κυβερνάνε τα βιβλία. Σήμερα πρέπει ένας άλλος λόγος, ακόμα πιο κρίσιμος, να ειπωθεί: Πως ο κόσμος, αν σωθεί, θα το χρωστάει στο βιβλίο. Γιατί αυτό το γκόλφι⁴ της ανθρωπιάς έχει τη δύναμη να ξορκίζει τα δαιμόνια, να εξυγιαίνει την ατμόσφαιρα, να οπλίζει τη λυτρωτική φαντασία, να ξυπνάει την αυτογνωσία, ν' ανάβει το μάτι, να στυλώνει το φρόνημα, να ψυχώνει το χέρι. Η μάχη του ανθρώπου δεν θα χαθεί ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο.

Άγγελου Τερζάκη, *Ταραγμένες ψυχές*, Οι Εκδόσεις των Φίλων,
Αθήνα 1993, σσ. 155-156

-
1. αυθωρεί: ευθύς, αμέσως
 2. σατραπισμός: δεσποτισμός, αυταρχισμός
 3. αποφορά: δυσάρεστη οσμή, κακοσμία
 4. γκόλφι: εγκόλπιο, φυλακτό

- A.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (90-110 λέξεις).

Μονάδες 25

- B1.** Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80 έως 100 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου:
...με το ένα βιβλίο ν' ανασκευάζει ή να πολεμάει τ' άλλο, όλα μαζί σε γυμνάζουν στη διαδικασία του διαλόγου...

Μονάδες 11

- B2. α)** Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς και την επίκληση στην αυθεντία. Να εντοπίσετε το συγκεκριμένο τρόπο πειθούς στο κείμενο και να αιτιολογήσετε τη χρήση του.

Μονάδες 4

- β)** Να βρείτε τέσσερα παραδείγματα μεταφορικής χρήσης του λόγου μέσα από το κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 4

- B3. α)** Να γράψετε ένα **α ν τ ώ ν υ μ ο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ετερόφωτος, ελέγξιμος, ευθύνη, ελεύθερη, αδυναμία.

Μονάδες 5

- β)** Να γράψετε ένα **σ υ ν ώ ν υ μ ο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

αρετή, γνώμη, ισχύς, περιφρουρώ, φρόνημα.

Μονάδες 5

- B4.** Να αναγνωρισθεί το είδος της σύνταξης (ενεργητικής ή παθητικής) στις παρακάτω προτάσεις και να μετατραπεί η καθεμιά σύνταξη στην αντίθετή της:

- α)** «...γιατί εδώ την αυθεντία, όταν κι' όπου υπάρχει, με τρόπο πάντως ελέγξιμο, δεν την περιφρουρεί καμιά αστυνομική δύναμη.»

β) «Η μάχη του ανθρώπου δεν θα χαθεί ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο».

Μονάδες 6

Γ. Συχνά παρατηρείται πολλοί μαθητές να καταστρέφουν τα σχολικά τους βιβλία στα προαύλια των σχολείων κατά το τέλος του σχολικού έτους. Σε άρθρο που θα δημοσιευθεί στη σχολική σας εφημερίδα να αιτιολογήσετε το παραπάνω φαινόμενο και να αναφερθείτε στους τρόπους που θα συμβάλουν στην αρμονική συνύπαρξη του βιβλίου με τα ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης και γνώσης (500-600 λέξεις).

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ.**

15 Μαΐου 2009

ΠΡΟΣ

1. **ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΤΩΝ
ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ**
2. **ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ**

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
«ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ»
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ**

Από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων δίνονται οι παρακάτω ενδεικτικές απαντήσεις και λύσεις των θεμάτων και υπενθυμίζεται για άλλη μία φορά ότι κάθε απάντηση ή λύση επιστημονικά τεκμηριωμένα είναι αποδεκτή.

- B₂ α) «Ο Βολταίρος είχε πει κάποτε πως τον κόσμο τον κυβερνάνε τα βιβλία»
Η επίκληση στην αυθεντία λειτουργεί σχεδόν πάντοτε υποστηρικτικά προς την επιχειρηματολογία του συγγραφέα.
- β) Παραδείγματα μεταφορικής χρήσης του λόγου
- ηθική υγεία
 - σκοτεινών εκμεταλλευτών
 - στυλώνει το φρόνημα
 - κυβερνάνε τα βιβλία
 - ακέφαλο καθεστώς
 - οι άριστοι διαλάμπουν
- B₃ α) Αντώνυμα: ετερόφωτος → αυτόφωτος, αυτοδύναμος (μτφ).
ελέγξιμος → ανεξέλεγκτος
ευθύνη → ανευθυνότητα
ελεύθερη → σκλάβα, δούλη
αδυναμία → δύναμη, ρώμη
- β) Συνώνυμα: αρετή → χάρισμα, προσόν, προτέρημα

γνώμη → άποψη, κρίση, θέση

ισχύς → δύναμη, εξουσία

περιφρουρώ → προστατεύω, προασπίζω

φρόνημα → πεποίθηση, άποψη, ιδεολογία

B4 α) ενεργητική: → μετατροπή σε παθητική

1,5 + 1,5

«... γιατί εδώ η αυθεντία, όταν κι' όπου υπάρχει, με τρόπο πάντως ελέγξιμο, δεν περιφρουρείται από καμιά αστυνομική δύναμη».

β) παθητική: → μετατροπή σε ενεργητική

« ο άνθρωπος δεν θα χάσει τη μάχη ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο».

1,5 + 1,5

a/a

35^ο ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ.Π.
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΜΑΪΟΥ 2009

Σημείωση: Οι απαντήσεις που δίνονται είναι ενδεικτικές

Α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Θ. Κ. κειμένου: Η συμβολή του βιβλίου στον πολιτισμό

Προσφορά του βιβλίου:

- Δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε αντικρουόμενες απόψεις.
- Κατοχύρωση της ανεξαρτησίας του ατόμου.
- Προετοιμασία για διάλογο.
- Όξυνση της κριτικής ικανότητας.
- Υπεύθυνη-δημοκρατική επιλογή.

Σημαντική η συμβολή του βιβλίου σε χαλεπούς πολιτικά καιρούς, γιατί:

- Τα ΜΜΕ συμπλέουν με τους ισχυρούς.
- Το βιβλίο, ως ελεύθερη έκφραση, υπονομεύεται από τα ΜΜΕ με αποτέλεσμα την ανελευθερία του ατόμου.

δεν μπορεί όμως να χρησιμοποιηθεί ως μέσο προπαγάνδας και χειραγώγησης

Πολιτισμική κρίση της εποχής μας : Το βιβλίο είναι το μέσο εξυγίανσης γιατί

διεγείρει τις ανθρωπιστικές αξίες, δηλαδή αφυπνίζει τον άνθρωπο διανοητικά, ηθικά, ψυχικά και κοινωνικά.

Μονάδες 25

Παράμετροι αξιολόγησης για την Περίληψη

Περιεχόμενο: Σύμφωνα με το κείμενο, χωρίς σχόλια στις απόψεις του συγγραφέα. Περιέχει τα κύρια σημεία του αρχικού κειμένου, αλλά δεν είναι αντιγραφή συγκεκριμένων τμημάτων του.

8 βαθμοί

Οργάνωση: Συνοχή και συνεκτικότητα κειμένου. Δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη χρήση των διαρθρωτικών λέξεων.

5 βαθμοί

Γλώσσα: Χρήση της γλώσσας ανάλογα με το κείμενο από το οποίο προέρχεται, κυρίως όσον αφορά το λεξιλόγιο και με το σκοπό για τον οποίο γράφεται

5 βαθμοί

Καταλληλότητα / Αποτελεσματικότητα: Ο πομπός δε μιμείται το ύφος του αρχικού κειμένου. Επιτυγχάνεται η πύκνωση του κειμένου, χωρίς να χάνεται ο κεντρικός νοηματικός του άξονας.

7 βαθμοί

Σύνολο 25 βαθμοί

(Από Έκφραση-Έκθεση , β' τεύχος, ΒΙΒΛΙΟ του ΚΑΘΗΓΗΤΗ)

B. 1. Η επιλογή πολλών, διαφορετικών και αντικρουόμενων αναγνωσμάτων αποτελεί δείγμα της πολυφωνίας και της ανεξαρτησίας του βιβλίου

Συμβάλλει στην άντληση επιχειρημάτων:

- Ενισχύει την κριτική ικανότητα και τη διαμόρφωση προσωπικής γνώμης.

- Αναδεικνύει την πολλαπλότητα της αλήθειας.
- Συμβάλλει στην αποβολή του δογματισμού και στην επίλυση προβλημάτων.
- Συντελεί στην προαγωγή της δημοκρατίας και στην αυτοπραγμάτωση του ανθρώπου.

.....

Μονάδες 11

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Κειμενικό είδος: Άρθρο (Αναγκαίος ο τίτλος)

A) Ερμηνεία καταστροφής των σχολικών βιβλίων από τους μαθητές

1. Σχολείο

- Εντατικοποίηση.
- Τεχνοκρατικός χαρακτήρας εκπαίδευσης- απουσία δημιουργικών δραστηριοτήτων.
- Εξετασιοκεντρικό σύστημα.
- Αποστήθιση- παραδοσιακός τρόπος διδασκαλίας-πιστική μάθηση.
- Μορφή-περιεχόμενο βιβλίου-βάρος...
- Η δωρεάν παροχή υποβαθμίζει τη θέση του σχολικού βιβλίου.

.....

2. Απαξίωση βιβλίου από κοινωνία-έλλειψη αναγνωστικού προτύπου από οικογένεια

3. Κυριαρχία του πολιτισμού της «εικόνας» (ΜΜΕ-Διαδίκτυο) και εξοικείωση των νέων

4. Αντίδραση στο καταπιεστικό σύστημα του σχολείου-Αίσθημα απελευθέρωσης

.....

B) Τρόποι για αρμονική συνύπαρξη βιβλίου και ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης και γνώσης

1. Αναμόρφωση των σχολικών βιβλίων-περιορισμός ύλης-αποδέσμευση από ένα και μοναδικό βιβλίο-.....

2. Σύνδεση μαθήματος με ηλεκτρονική τεχνολογία

- Ενσωμάτωση των υπολογιστών στο μάθημα
- Ενεργοποίηση όλων των αισθήσεων (εμπλουτισμός μαθήματος με εικόνες-διαδίκτυο,κ.α)
- Επιμόρφωση καθηγητών στις νέες τεχνολογίες
- Ανανέωση διδακτικών μεθόδων-Ευελιξία του καθηγητή, ώστε να επιτυγχάνεται η εξισορρόπηση του βιβλίου με τα ηλεκτρονικά μέσα και να αναδεικνύεται η συμβολή του βιβλίου, ως οργανωμένου συστήματος γνώσης, στην απόκτηση της κριτικής ικανότητας (ομαδοσυνεργατική εργασία-αυτενέργεια μαθητή)

3. Πολιτεία

- Εξοπλισμός των σχολείων με νέες τεχνολογίες
- Ενίσχυση σχολικών βιβλιοθηκών
- Προβολή βιβλίου

4. Προώθηση του βιβλίου και δημιουργία «αναγνωστικής κουλτούρας» μέσα από

- Την οικογένεια
- Τα ΜΜΕ (διαφήμιση, εκπομπές για το βιβλίο, διανομή βιβλίων από τον τύπο..)

Μονάδες 40

Για την αξιολόγηση της Έκθεσης

Περιεχόμενο: Μονάδες 20

Έκφραση: Μονάδες 12

Δομή: Μονάδες 8

ΑΙΓΑΛΕΩ 16-5-2009

Η ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΜΑΪΟΥ 2009
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η τηλεόραση, στις μέρες μας, αποτελεί τον μεγαλύτερο κοινό μας τόπο. Κατά τη διάρκεια ενός συνηθισμένου βραδινού, τουλάχιστον ένα εκατομμύριο Έλληνες ανοίγουν την τηλεόρασή τους. Ένα **τηλεοπτικό πρόγραμμα**, σε ένα μεγάλο από πλευράς θεαματικότητας κανάλι, που εκπέμπεται στην ώρα αιχμής της τηλεθέασης, αν προσελκύσει λιγότερους από 200.000 τηλεθεατές θεωρείται αποτυχημένο. Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ), και ιδιαίτερα η τηλεόραση, με την ικανότητα που έχουν να μεταδίδουν και να διανέμουν σχεδόν αυτόματα τα μηνύματα, αντιπροσωπεύουν μεταβολές που πολλές φορές δεν τις αντιλαμβανόμαστε άμεσα. Γεγονός, πάντως, είναι ότι κάθε φορά που ένα μέσο υπερτερεί έναντι των άλλων στην ιστορία της μαζικής επικοινωνίας, η παρουσία του δημιουργεί πολλές και έντονα αντικρουόμενες απόψεις γύρω από τη φύση του, το σκοπό και τις επιδράσεις του στο κοινωνικό σύνολο.

Μια σχολή ερευνητών υποστηρίζει ότι οι επιδράσεις των ΜΜΕ είναι ελάχιστες. Η τηλεόραση, όπως και τα άλλα ΜΜΕ, απλώς παρέχει **υπηρεσίες**, που είναι λίγο πολύ χρήσιμες στα μέλη του κοινού. Γι' αυτούς, η τηλεόραση δεν αποτελεί το παντοδύναμο μέσο μετάδοσης μηνυμάτων. Αντίθετα, οι διαπροσωπικές επαφές και συζητήσεις είναι αποδοτικότεροι δίαυλοι πειθούς* όσον αφορά στη μεταβολή των στάσεων και αντιλήψεων των ανθρώπων. Τα ΜΜΕ επισημαίνουν ενδεχόμενα προβλήματα τα οποία πρόκειται να αντιμετωπίσουν οι άνθρωποι, έτσι ώστε να είναι σε **θέση** να δραστηριοποιηθούν για να αποφύγουν ανεπιθύμητες καταστάσεις. Σύμφωνα με μια

άλλη σχολή, που έχει ιδιαίτερη απήχηση σε πολλούς πανεπιστημιακούς κύκλους, η τηλεόραση έχει άμεση και καταλυτική επίδραση στη ζωή μας. Ο μέσος **άνθρωπος** της εποχής μας, επειδή η τηλεόραση είναι το κυρίαρχο μέσο ενημέρωσης και ψυχαγωγίας του, την εμπιστεύεται και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από αυτά που δείχνει και λέει, καθώς δέχεται, χωρίς ιδιαίτερη αμφισβήτηση, την ειδησεογραφία της, που τη θεωρεί αληθινή. Ακόμα χειρότερα, οι άνθρωποι χάνουν ένα μεγάλο μέρος του **χρόνου** τους παρακολουθώντας το κοινότοπο και χωρίς νόημα περιεχόμενό της. Ο μέσος άνθρωπος δεν έχει την ικανότητα ή το κίνητρο να εκτιμήσει με ένα **κριτικό πνεύμα** τι τελικά εισπράττει από τα τηλεοπτικά προγράμματα και από το περιεχόμενο των υπόλοιπων ΜΜΕ.

Μια τρίτη σχολή θεωρεί ότι η τηλεόραση επιφέρει κάποιες επιδράσεις σε μερικούς τύπους ανθρώπων κάτω από ορισμένες συνθήκες. Τα μέλη της **κοινωνίας** δημιουργούν από μόνα τους τις συνθήκες μέσα στις οποίες αυξάνονται οι πιθανότητες επίδρασης της τηλεόρασης. Με άλλα λόγια, η τηλεόραση από μόνη της δεν επηρεάζει. Ένα παράδειγμα: μια τηλεοπτική **διαφήμιση** μπορεί να επηρεάσει κάποιους τηλεθεατές να αγοράσουν μια οδοντόπαστα ή ένα αποσμητικό, υπενθυμίζοντάς τους κάποιο προσωπικό τους πρόβλημα. Αλλά αυτό το πρόβλημα το έχουν αυτοί που αποφασίζουν να αγοράσουν το εν λόγω προϊόν. Η διαφήμιση δε θα ήταν αποδοτική χωρίς τη δική τους ανάγκη. Τα ΜΜΕ έχουν περιστασιακά κάποιες σημαντικές ή δευτερεύουσες επιδράσεις σε συγκεκριμένους τύπους ανθρώπων. Για παράδειγμα, τα παιδιά που είναι ζωηρά ή έχουν επιθετική διάθεση και εκτίθενται σε βίαια τηλεοπτικά προγράμματα, είναι δυνατό να ενθαρρυνθούν να κάνουν το ίδιο. Επίσης, τα άτομα που είναι απομονωμένα από το υπόλοιπο κοινωνικό περιβάλλον εξαρτώνται όλο και περισσότερο για την ενημέρωσή τους από τα ΜΜΕ.

Η θέση μας είναι ότι όλες οι μορφές επικοινωνίας μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τον εαυτό μας, τους γύρω μας, ακόμα και τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουμε τις πράξεις μας και διαμορφώνουμε την καθημερινή μας ζωή. Ορισμένες από τις επιρροές αυτές μπορούμε να τις ελέγξουμε και

κάποιες άλλες είναι πέρα από τον έλεγχό μας. Ποιες είναι αυτές οι επιδράσεις; Απλούστατα, εκείνες που δεν συνειδητοποιούμε και τις εκλαμβάνουμε ως δεδομένες.

(Στέλιου Παπαθανασόπουλου, *Η Δύναμη της Τηλεόρασης*, Αθήνα 1997, διασκευή).

* δίαυλοι πειθούς: τρόποι ή μέσα πειθούς

ΘΕΜΑΤΑ

- A.** Να γράψετε περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε, σε 100 - 120 λέξεις.

Μονάδες 25

- B.1.** «Τα ΜΜΕ επισημαίνουν ενδεχόμενα προβλήματα τα οποία πρόκειται να αντιμετωπίσουν οι άνθρωποι, έτσι ώστε να είναι σε θέση να δραστηριοποιηθούν για να αποφύγουν ανεπιθύμητες καταστάσεις».

Σε μια παράγραφο 60-70 λέξεων, να σχολιάσετε τη συγκεκριμένη άποψη αναφέροντας τρία (3) παραδείγματα.

Μονάδες 12

- B.2.** α) Να γράψετε ποια είναι τα δομικά στοιχεία της παραγράφου: «Μια τρίτη σχολή θεωρεί ... εξαρτώνται όλο και περισσότερο για την ενημέρωσή τους από τα ΜΜΕ». Να τεκμηριώσετε την άποψή σας, με αναφορές στην παράγραφο.

Μονάδες 4

- β) Να γράψετε έναν τίτλο για τη συγκεκριμένη παράγραφο.

Μονάδες 3

- B.3.** α) Χωρίς να αλλάξετε το μέρος του λόγου των παρακάτω λέξεων ή ονοματικών συνόλων, να σχηματίσετε από μία δική σας πρόταση:

τηλεοπτικό πρόγραμμα

υπηρεσίες

κριτικό πνεύμα

διαφήμιση

Μονάδες 4

- β) Να γράψετε δύο σύνθετα για κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις:

θέση

άνθρωπος

χρόνου

κοινωνίας

Μονάδες 4

- B.4.** Να ξαναγράψετε τις παρακάτω περιόδους μετατρέποντας την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

α) «η παρουσία του δημιουργεί πολλές και έντονα αντικρουόμενες απόψεις γύρω από τη φύση του».

β) «Μια σχολή ερευνητών υποστηρίζει ότι οι επιδράσεις των ΜΜΕ είναι ελάχιστες».

Μονάδες 8

- Γ.** Στο κείμενο που διαβάσατε, παρουσιάζονται διάφορες απόψεις για την επίδραση που ασκούν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης στην κοινωνία. Σε ένα άρθρο σας, που το προορίζετε για την ηλεκτρονική σελίδα ή την εφημερίδα του σχολείου σας, να εκθέσετε τις απόψεις σας για τον θετικό και αρνητικό ρόλο του διαδικτύου, κυρίως στη ζωή των νέων ανθρώπων (400-500 λέξεις).

Μονάδες 40

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ΟΛΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μία (1) ώρα μετά τη διανομή των θεμάτων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2009

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η γλώσσα είναι συνυφασμένη με την έκφραση του ανθρώπου, λειτουργία καθ' εαυτήν σπουδαία στην ύπαρξή του, καθώς και με την από αυτήν υπηρετούμενη επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων.[...] Δεν είναι όμως η γλώσσα ο μόνος εκφραστικός τρόπος του ανθρώπου. Εκφραστικός τρόπος του ανθρώπου είναι και η άναρθρη φωνή, κάτι προγλωσσικό, είτε η εκφώνηση έρρυθμων ήχων, η γεννητική της μουσικής. Εκφραστικός τρόπος του ανθρώπου είναι και η κάπως ρυθμική δόνηση του σώματος, η γεννητική του χορού. Εκφραστικός τρόπος του ανθρώπου είναι και η χάραξη γραφήματος είτε η πλαστική διαμόρφωση κάποιου υλικού, απαρχές των εικαστικών τεχνών.

Η γλώσσα, όμως, υπερέχει από τους άλλους αυτούς εκφραστικούς τρόπους του ανθρώπου. Η γλώσσα έχει το προνόμιο να εκφράζει τις επιτεύξεις της διάνοιας του ανθρώπου, απειροδύναμης στη δράση της προς γνώση του κόσμου και προς διεύθυνση της συμπεριφοράς του ανθρώπου και άρα προς συντήρηση της ζωής του. Η γλώσσα είναι κατ' εξοχήν πρόσφορη προς επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, άρα και προς σύμπληξη¹ και λειτουργία της κοινωνίας, απαραίτητης για τη συντήρηση της ζωής και την υπαρξιακή προαγωγή του ανθρώπου, καθώς και για τη δημιουργία και την ανάπτυξη και τη συντήρηση του πολιτισμού. Οι άλλοι εκφραστικοί τρόποι συμβάλλουν επικουρικά είτε συμπληρωματικά στην ύπαρξη του ανθρώπου, στον εμπλουτισμό της κοινωνίας και στην ανάπτυξη του

πολιτισμού. Ενώ χωρίς γλώσσα δεν υπάρχει κοινωνία, ούτε πολιτισμός.[...] Όποια έξοχη αξία και αν έχουν τα καλλιτεχνικά έργα του Φειδίου, υπέρτερη αξία έχουν τα με τη χρήση της γλώσσας υπηρετημένα ή και διαπλασμένα κάπως φιλοσοφικά έργα του Πλάτωνος. Η επιρροή, έστω έμμεσα, του λόγου του Πλάτωνος στην μετ' αυτόν Ιστορία και στη σημερινή ζωή της ανθρωπότητας είναι πολύ ενεργότερη και βαθύτερη από την αντίστοιχη επιρροή της τέχνης του Φειδίου.[...]

Κάθε γλώσσα είναι καθρέφτισμα της νοοτροπίας και της ηθοτροπίας των ανθρώπων του οικείου λαού, αλλά και στοιχείο έκδηλο της διαφοριστικής του από τους «ξένους» λαούς ιδιοσυστασίας του. Είναι όμως και παιδαγωγός των ανθρώπων κάθε λαού η εθνική του γλώσσα, καθώς με την εκμάθηση και χρήση της η κάθε γενεά του εμβαπτίζεται κάπως στον πολιτισμό, τον δημιουργημένο από τις προηγούμενες γενεές του. Αποτελεί άρα για κάθε λαό η γλώσσα του κύριο πνευματικό αγαθό του. Και είναι πρώτιστο καθήκον των συγγραφέων και των δημοσιογράφων, ως υπεύθυνων για τη διαφύλαξη του εθνικού αυτού πλούτου η αδιάλειπτη μέριμνα προς ανεπιτήδευτη καλλιέπεια², με ορθή χρήση των λέξεων και άψογη τήρηση των κανόνων της γραμματικής, της φιλοσοφικής αυτής νομοθεσίας της γλώσσας. Και αυτό ισχύει κατ' εξοχήν, όταν πρόκειται για την υπό διάπλαση πάλι στην εποχή μας ελληνική γλώσσα, την δίκαια υμνημένη στην αρχαία μορφή της από τον Gibbon, ως «*μουσικώτατη και γονιμώτατη γλώσσα...*» και από τον Παλαμά [...] με στίχους του ποιήματος «*Ασκραίος*»: «*τα λόγια της ευφραίνουν / των αηδονιών τα ονείρατα και των περιστεριών / και τους αλαφροΐσκιωτους μαγεύουν*». Εξ άλλου, την ευλαβική φροντίδα για τη γλώσσα παραγγέλλει ο Διονύσιος Σολωμός, ο εμπνευσμένος αυτός αλαφροΐσκιωτος, με τη δήλωσή του «*Μήγαρις³ έχω άλλο στο νου, πάρεξ⁴ ελευθερία και γλώσσα;*».

Κωνσταντίνου Ι. Δεσποτόπουλου, Ακαδημαϊκού, Φιλοσοφία και θεωρία του πολιτισμού, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2001, σσ. 174-182.

1. **σύμπληξη:** στερεοποίηση, συγκρότηση
2. **καλλιέπεια:** η χάρη, η κομψότητα του λόγου
3. **μήγαρις:** μήπως
4. **πάρεξ:** εκτός

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας περίληψη 90-110 λέξεων του κειμένου που σας δόθηκε.

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων το περιεχόμενο της φράσης του Διονυσίου Σολωμού, «*Μήγαρις έχω άλλο στο νου, πάρεξ ελευθερία και γλώσσα;*»

Μονάδες 12

B2. Να εντοπίσετε στο κείμενο δύο (2) περιπτώσεις επίκλησης στην αυθεντία.

Μονάδες 6

B3. α. Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ορθή, αναρθρη, δίκαια, υπεύθυνων, έμμεσα.

Μονάδες 5

β. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

επιρροή, προνόμιο, καθήκον, επικουρικά, μέριμνα.

Μονάδες 5

- B₄.** α. Να βρείτε τρία (3) παραδείγματα μεταφορικής χρήσης του λόγου από το κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 3

β. Χωρίς να αλλάξετε το μέρος του λόγου των παρακάτω λέξεων ή ονοματικών συνόλων να σχηματίσετε από μία δική σας πρόταση με τις λέξεις: **παιδαγωγός, πρόσφορη, επιρροή της τέχνης, πνευματικό αγαθό.**

Μονάδες 4

- Γ.** Συχνά παρατηρείται στις μέρες μας χαμηλή ποιότητα γλωσσικής έκφρασης σε ποικίλες μορφές επικοινωνίας, προφορικής ή γραπτής. Ως μέλος της Βουλής των Εφήβων, σε γραπτή σας εισήγηση, να αιτιολογήσετε το παραπάνω φαινόμενο και να αναφερθείτε στην ξεχωριστή σημασία της γλωσσικής παιδείας για την προαγωγή του πνευματικού πολιτισμού (500–600 λέξεις).

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό, ανεξίτηλης μελάνης.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10:00 πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΔΕΥΤΕΡΑ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2009
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από αλματώδη τεχνολογική πρόοδο και μεγάλα επιτεύγματα, αλλά και μεγάλες ανισότητες: κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές, πολιτιστικές. Χάρη στην τεχνολογία μέρος του πληθυσμού της γης έχει δυνατότητες μιας άνετης ζωής, συγχρόνως όμως ένα μεγάλο τμήμα στερείται και των πιο στοιχειωδών αναγκών για την επιβίωσή του. Αλλά ακόμη και στις ανεπτυγμένες χώρες, η τεχνολογία έχει δημιουργήσει συνθήκες, που συνεχώς υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής.

Πόσο όμως υπεύθυνη για όλα αυτά είναι η τεχνολογία; Η τεχνολογία αναμφισβήτητα άλλαξε τον τρόπο ζωής. Αναμφισβήτητα πρόσφερε δυνατότητες, σε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού της γης, να ζήσουν μέσα σε μεγάλη **ευμάρεια**. Όμως, θα μπορούσε κανείς βάσιμα να υποστηρίξει ότι παράλληλα με την τεχνολογική πρόοδο έγιναν και οι απαραίτητες και αναγκαίες θεσμικές αλλαγές, για να δημιουργήσουν τις συνθήκες για καλύτερη ζωή σε παγκόσμια κλίμακα. Η τεχνολογία, όμως, που δημιουργεί τις δυνατότητες για ανθρώπινες επιλογές και δράσεις, αφήνει τα αποτελέσματά της αβέβαια. Η κοινωνική οργάνωση είναι εκείνη που θα τα ελέγξει και θα τα διαμορφώσει. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας για να αποδώσει θετικά αποτελέσματα προϋποθέτει ανάλογες προσαρμογές στην κοινωνική οργάνωση. Δεν είναι, λοιπόν, η τεχνολογία υπεύθυνη για όλα τα κακά της ανθρωπότητας.

Η τεχνολογία δεν είναι παρά ένα όργανο, ένα μέσο που παρέχει στον άνθρωπο δύναμη: δύναμη, όμως, για το καλό και για το κακό. Το πρόβλημα δε βρίσκεται στην τεχνολογία, ούτε στη δύναμη και τον πλούτο που απελευθερώνει· βρίσκεται στη σοφία του ανθρώπου να κάνει ορθή χρήση. Βρίσκεται, για να είμαστε σαφέστεροι, στις

κοινωνικές δομές που χρησιμοποιούν την τεχνολογία. Όταν αυτές αξιοποιούν την τεχνολογία για την ικανοποίηση των κοινωνικών προτεραιοτήτων, η τεχνολογία έχει αποτελέσματα θετικά.

Η τεχνολογία είναι η ελπίδα και η ευκαιρία μας για να δημιουργήσουμε έναν κόσμο ανθρώπινο. Αλλά, αυτός ο κόσμος είναι λάθος να πιστεύουμε ότι μπορεί να δημιουργηθεί μονάχα μέσω της τεχνικής. Δεν είναι υπεύθυνη η τεχνολογία γιατί σήμερα η Πυρηνική Ενέργεια χρησιμοποιείται, κύρια, για πολεμικούς εξοπλισμούς ούτε γιατί οι ετήσιες παγκόσμιες στρατιωτικές δαπάνες ξεπερνάνε τα 300 δισεκ. δολάρια, όταν ο ετήσιος προϋπολογισμός της UNESCO μόλις φτάνει τα 80 δισεκ. δολάρια. (Και όσο περισσότερο μιλάνε για αφοπλισμό, τόσο περισσότερο τελειοποιούν τα όπλα...)

Αυτή η σύγκριση αποδεικνύει την τεράστια προσπάθεια που γίνεται σήμερα για την ανάπτυξη των μέσων καταστροφής σε αντίθεση με την αδιαφορία που υπάρχει για την προαγωγή της παιδείας, του πολιτισμού και της επιστήμης. Και πολύ περισσότερο, όταν λογαριάζουμε ότι οι τρομακτικές αυτές δαπάνες γίνονται για πολεμικό εξοπλισμό, τη στιγμή που το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της γης ζει σε **ένδεια**. Λέγεται ότι αν διέθεταν το 10% του ποσού των πολεμικών εξοπλισμών για τη βοήθεια και ανάπτυξη προβληματικών περιοχών, θα είχαμε ριζική αλλαγή στο πρόβλημα της ένδειας και τουλάχιστον δε θα πέθαιναν άνθρωποι από πείνα.

Κάποτε, όμως, θα πρέπει να καταλάβουμε πως το επίκεντρο του ενδιαφέροντός μας πρέπει να είναι ο **ΑΝΘΡΩΠΟΣ** και η **ΕΥΤΥΧΙΑ** του.

Άρθρο του Ευάγγ. Αθ. Κουλουμπή
στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 5-7-1980
(Διασκευή)

- 1. ευμάρεια:** αφθονία υλικών αγαθών, άνετη ζωή
- 2. ένδεια:** φτώχεια, στέρηση

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Α.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80 - 100 λέξεις).

Μονάδες 25

- B.1.** Να αναπτύξετε το νόημα του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου σε μια παράγραφο 70 - 80 λέξεων: «... **ακόμη και στις ανεπτυγμένες χώρες, η τεχνολογία έχει δημιουργήσει συνθήκες, που συνεχώς υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής**».

Μονάδες 10

- B.2.** Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τα τεκμήρια τα οποία λειτουργούν ως μέσα πειθούς στην τέταρτη και πέμπτη παράγραφο του κειμένου («Η τεχνολογία είναι η ελπίδα και η ευκαιρία μας ... άνθρωποι από πείνα.»).

Μονάδες 6

- B.3.α.** Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **στοιχειωδών, αλλαγές, αποτελέσματα, παρέχει, συγχρόνως.**

Μονάδες 5

- β.** Να δώσετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **υπεύθυνη, πρόσφερε, δύναμη, περισσότερο, αδιαφορία.**

Μονάδες 5

- B.4.α.** Να εντοπίσετε στο κείμενο ένα ρητορικό ερώτημα και να το γράψετε στο τετράδιό σας.

Μονάδες 3

- β.** Να εξηγήσετε τι επιδιώκει ο συγγραφέας με τη χρήση του ερωτήματος αυτού.

Μονάδες 6

- Γ.** Στο πλαίσιο αφιερώματος του σχολικού σας περιοδικού στην τεχνολογία να γράψετε ένα άρθρο περίπου 500 λέξεων. Σ' αυτό να αναφερθείτε στη σχέση των σύγχρονων νέων με τα τεχνολογικά μέσα, καθώς και στις προϋποθέσεις που απαιτούνται ώστε οι νέοι να αξιοποιούν την τεχνολογία προς όφελός τους.

Μονάδες 40

ΟΛΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ